

گزارش یکپارچه چشم‌انداز جهانی بیمه،

بیمه اتکایی و نقشه‌راه نظارتی

۲۰۲۶-۲۰۲۵

مترجم: فریال فراکش

ویراستار علمی: دکتر ناصر بافکر شارک

گزارش یکپارچه چشم‌انداز جهانی بیمه، بیمه اتکایی و نقشه‌راه نظارتی ۲۰۲۵-۲۰۲۶

۱. مقدمه

صنعت بیمه جهانی در آستانه سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ در نقطه‌ای حساس قرار گرفته است؛ جایی که ترکیبی از ریسک‌های نوظهور و پیچیده، فشارهای اقتصادی و ژئوپولیتیکی، تغییرات اقلیمی، تحول دیجیتال و انتظارات جدید مشتریان، تصویر آینده را مبهم اما سرشار از فرصت ترسیم می‌کند. سه محور اصلی این گزارش عبارت‌اند از:

- چشم‌انداز بازار و صنعت بیمه و بیمه اتکایی، بر اساس تحلیل‌های دیلویت^۱ از چشم‌انداز جهانی بیمه ۲۰۲۶ و ارزیابی فیچ^۲ از چشم‌انداز جهانی بیمه اتکایی ۲۰۲۶؛
- تحولات نظارتی و استانداردی، مطابق نقشه‌راه ۲۰۲۵/۲۰۲۶ انجمن بین‌المللی ناظران بیمه (IAIS) و تصویب استاندارد سرمایه بیمه (ICS)؛
- پیامدها برای راهبرد، فناوری، سرمایه و تجربه مشتری، از منظر هوش مصنوعی، نوآوری دیجیتال، توانگری مبتنی بر ریسک و انتظارات تازه ذی‌نفعان.

در جمع‌بندی کلی، صنعت بیمه از یک سو با مشکلاتی مانند خسارت، بلایای طبیعی فاجعه‌آمیز، فشارهای نظارتی و رقابتی و تغییرات ساختاری در اقتصاد جهانی مواجه است و از سوی دیگر از بازوهای حمایتی^۳ همچون پیشرفت فناوری، فراوانی سرمایه، توسعه ابزارهای بازار سرمایه و نقش رو به رشد بیمه در تقویت تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی بهره می‌برد. برای بهره‌برداری از فرصت‌ها و

1. Deloitte
2. Fitch Ratings

۳. واژه‌ی Tailwinds به عواملی بیرونی و مساعد اشاره دارد که برخلاف «موانع» (Headwinds) به حرکت و رشد شرکت‌های بیمه کمک می‌کنند؛ از جمله پیشرفت‌های فناورانه مثل هوش مصنوعی مولد و تحلیل‌های ژئومکانی که امکان پیش‌بینی و کاهش خسارت را بهبود می‌دهند، رویکردهای داده‌محور و علمی مورد حمایت نهادهای ناظر، اقدامات فعالانه دولت‌ها و بیمه‌گران برای مدیریت بهتر ریسک‌ها، و توسعه خدمات مکمل مبتنی بر کارمزد که می‌توانند سهم روبه‌رشدی از درآمد بیمه‌گران را تشکیل دهند.

مدیریت ریسک‌ها، بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی ناچارند به‌طور هم‌زمان مدل‌های کسب‌وکار و سرمایه‌ای خود را بازنگری کنند، فناوری و داده را در قلب عملیات قرار دهند و در چارچوب استانداردهای جهانی جدید و سخت‌گیرانه‌تر از جمله ICS و چارچوب مشترک IAIS حرکت کنند.

۲. محیط کلان و روندهای بازار بیمه

۲-۱. وضعیت کلی صنعت بیمه بر اساس چشم‌انداز دیلویت

گزارش چشم‌انداز جهانی بیمه ۲۰۲۶ دیلویت نشان می‌دهد که در سطح جهانی، بازار بیمه در حال ورود به مرحله‌ای از رشد ملایم‌تر اما همچنان مثبت است. در این میان، تفاوت‌هایی معنادار میان رشته‌ها و مناطق جغرافیایی دیده می‌شود:

- در بیمه‌های اموال و مسئولیت، بازار جهانی از فاز طولانی بازار سخت^۴ فاصله می‌گیرد و وارد دوره‌ای می‌شود که در آن رشد حق‌بیمه آهسته‌تر شده و حاشیه سود تحت فشار قرار می‌گیرد.
- در بیمه‌های عمر و مستمری، رشد حق‌بیمه کندتر می‌شود، اما زیربخش‌هایی مانند مستمری‌ها، به‌ویژه در آمریکا، همچنان روندی قوی و پویایی دارند.
- در بیمه‌های گروهی، پس از یک سال فوق‌العاده در ۲۰۲۴، انتظار می‌رود رشد به سطوح نزدیک میانگین تاریخی بازگردد، اما نیاز به مزایای تکمیلی و انعطاف‌پذیر، فرصت‌های رشد تازه‌ای ایجاد می‌کند.

۴. منظور از بازار سخت در صنعت بیمه، دوره‌ای از چرخه بازار است که با افزایش نرخ حق‌بیمه، سخت‌گیرانه‌تر شدن شرایط پذیرش ریسک، کاهش ظرفیت عرضه پوشش و سودآوری بالاتر بیمه‌گران همراه است. در متن، منظور از «فاصله گرفتن از فاز طولانی بازار سخت» این است که پس از چند سال افزایش شدید نرخ‌ها و محدودیت ظرفیت، بازار به تدریج وارد مرحله‌ای رقابتی‌تر با رشد ملایم‌تر حق‌بیمه می‌شود.

جمله سیل، آتش‌سوزی‌های جنگلی و طوفان‌های شدید، هزینه خسارت را بالا برده و نسبت‌های ترکیبی را در تنگنا قرار داده است.

• تورم اجتماعی^۲ و گسترش تأمین مالی دعاوی اشخاص ثالث، شدت و دامنه خسارت‌های مسئولیت را افزایش داده و ریسک ذخایر بلندمدت را تشدید می‌کند.

• ادغام شبکه‌های کارگزاری و توسعه کانال‌های دیجیتال، الگوی توزیع و قدرت چانه‌زنی را به‌طور اساسی تغییر داده و بیمه‌گران را ناچار به بازنگری در استراتژی توزیع کرده است.

در پاسخ به این شرایط، بیمه‌گران اموال و مسئولیت در حال حرکت به سمت مدل‌های سرمایه‌ای چابک‌تر هستند که در آن، ترکیب بهینه‌ای از نگهداشت ریسک، بیمه اتکایی سنتی و ابزارهای بازار سرمایه (از جمله اوراق فاجعه‌آمیز و سایر اوراق بهادار بیمه‌ای) به کار گرفته می‌شود. همچنین توسعه درآمدهای مبتنی بر کارمزد نظیر خدمات مشاوره

۲. تورم اجتماعی به افزایش هزینه خسارت‌ها ناشی از عوامل غیرپولی اطلاق می‌شود؛ از جمله افزایش تعداد و شدت دعاوی حقوقی، احکام بالاتر دادگاه‌ها، تغییر نگرش هیئت‌های منصفه، طولانی‌تر شدن فرآیندهای قضایی و گسترش تأمین مالی دعاوی. تفاوت آن با تورم عمومی در این است که تورم اجتماعی ریشه در نظام حقوقی و رفتاری دارد، نه در افزایش عمومی سطح قیمت‌ها.

در کنار این تحولات، مجموعه‌ای از فشارهای مشترک بر صنعت بیمه اثرگذار است؛ از جمله تداوم عدم قطعیت‌های اقتصادی و ژئوپولیتیکی، تورم هزینه‌ای، افزایش دستمزدها، اختلال در زنجیره‌های تأمین، تشدید شدت و فراوانی رویدادهای اقلیمی و افزایش رقابت ناشی از ادغام کانال‌های توزیع و قدرت‌گیری شبکه‌های بزرگ کارگزاری در مقابل، پیشرفت‌های فناورانه، توسعه ظرفیت سرمایه‌ای و رشد نگاه پیشگیرانه به ریسک، به‌عنوان نیروهای حمایتی عمل کرده و امکان بازطراحی مدل‌های کسب‌وکار را فراهم می‌سازد.

۲-۲. روندهای کلیدی در بیمه اموال و مسئولیت

در رشته‌های اموال و مسئولیت، چند روند کلیدی قابل مشاهده است:

- نرخ‌ها پس از یک دوره افزایش قابل توجه، در بسیاری از بازارها در حال نرم‌شدن هستند و رقابت فزاینده میان بیمه‌گران و حضور بازیگران جدید، فشار بیشتری بر قیمت‌گذاری وارد می‌کند.
- خسارت‌های ناشی از بلایای طبیعی و تغییرات اقلیمی از

۱. نرم شدن بازار Market Softening به شرایطی اطلاق می‌شود که رقابت میان بیمه‌گران افزایش یافته، نرخ‌های حق‌بیمه تثبیت یا کاهش پیدا می‌کند، شرایط قراردادهای تسهیل می‌شود و قدرت چانه‌زنی به تدریج به سمت بیمه‌گذاران یا واگذارکنندگان ریسک منتقل می‌شود.

این تحولات، فرصت کسب بازدهی بالاتر و بهینه‌سازی استفاده از سرمایه را ایجاد می‌کنند، اما حساسیت نسبت به تغییرات نظارتی، نوسانات بازار و ریسک‌های نقدشوندگی را نیز افزایش می‌دهند. به همین دلیل، نهادهای ناظر در حوزه‌های مختلف در حال بازنگری چارچوب‌های توانگری مبتنی بر ریسک و دستورالعمل‌های سرمایه‌ای مرتبط با سرمایه‌گذاری‌های خصوصی و دارایی‌های جایگزین هستند.

۲-۴. بیمه‌های گروهی و مزایای کارکنان

بازار بیمه‌های گروهی نیز در حال دگرگونی است. پس از رشد قوی در سال ۲۰۲۴، پیش‌بینی می‌شود آهنگ رشد به سطوح نزدیک میانگین تاریخی بازگردد؛ اما در عین حال، چند روند حمایتی مهم مشاهده می‌شود:

- افزایش تقاضا برای مزایای تکمیلی و انعطاف‌پذیر، از جمله خدمات درمانی و رفاه، مراقبت از سالمندان و حمایت‌های تکمیلی خانوادگی.
- حضور چند نسل به‌طور هم‌زمان در نیروی کار، که نیازمند طراحی بسته‌های مزایا به‌صورت چندلایه و متناسب با مرحله زندگی هر گروه است.
- گسترش اشتغال پلتفرمی که بیمه‌گران را به توسعه راهکارهای بیمه‌ای متناسب با نیازهای این گروه‌های نوظهور ترغیب می‌کند در این فضا، نقش کارگزاران از فروشنده صرف به مشاور راهبردی مزایا تغییر یافته و بسیاری از کارفرمایان از بیمه‌گران خود انتظار دارند علاوه بر ارائه محصولات، در انتخاب و پیاده‌سازی راهکارهای فناورانه مدیریت مزایا نیز نقش فعال ایفا کنند. توان بیمه‌گران در یکپارچه‌سازی دیجیتال با پلتفرم‌های مزایای کارفرمایان و تسهیل تجربه کارکنان، به عاملی مهم در انتخاب و حفظ رابطه تجاری تبدیل شده است.

۳. چشم‌انداز جهانی بیمه اتکایی ۲۰۲۶ بر اساس

فیچ

۱-۳. چشم‌انداز از قوی به رو به وخامت تغییر یافته است.

فیچ ریتینگز چشم‌انداز خود برای بخش جهانی بیمه اتکایی را برای سال ۲۰۲۶ از خنثی به رو به وخامت تغییر داده است. این تغییر به معنای ورود صنعت به دوره‌ای از تضعیف ملایم

بازار بیمه‌های گروهی نیز در حال دگرگونی است. پس از رشد قوی در سال ۲۰۲۴، پیش‌بینی می‌شود آهنگ رشد به سطوح نزدیک میانگین تاریخی بازگردد.

ریسک، پایش و پیشگیری و طراحی محصولات ترکیبی که پوشش بیمه‌ای را با خدمات پیشگیرانه و مدیریت ریسک ادغام می‌کند، به‌عنوان مسیرهای مهم رشد مطرح شده است.

۲-۳. روندهای کلیدی در بیمه عمر و مستمري

در بیمه‌های عمر و مستمري، گرچه رشد حق‌بیمه در سطح جهانی کندتر می‌شود، اما چند فرصت ساختاری برجسته دیده می‌شود:

- افزایش طول عمر، کاهش پوشش طرح‌های بازنشستگی سنتی و نگرانی نسبت به کفایت پس‌انداز دوران بازنشستگی، تقاضا برای راهکارهای تأمین درآمد مادام‌العمر را تقویت کرده است؛ از جمله محصولات مستمري و گزینه‌های درآمد مادام‌العمر درون‌طرحی در برنامه‌های بازنشستگی محل کار در اروپا، محصولات متصل به واحدهای سرمایه‌گذاری^۱ رشد چشمگیری داشته‌اند و این روند می‌تواند به دیگر بازارهای پیشرفته، از جمله آمریکای شمالی، گسترش یابد.
- همگرایی بیمه‌گران زندگی و سرمایه‌گذاران خصوصی^۲ به شکل‌های مختلفی بروز کرده است؛ از تملک کامل شرکت‌های بیمه گرفته تا مشارکت‌های راهبردی و به کارگیری سازوکارهایی مانند سایر کارهای^۳ بیمه اتکایی برای انتقال بلوک‌های بزرگ تعهدات و آزادسازی سرمایه.

1. UNIT LINKED 2. PRIVATE EQUITY

۳. ساید کار در بیمه و بیمه‌گری اتکایی یک ساختار مالی/حقوقی است (معمولاً یک شرکت یا SPV) که به یک بیمه‌گر یا بیمه‌گر اتکایی اجازه می‌دهد بخشی از پرتفوی ریسک خود را به سرمایه‌گذاران منتقل کند، بدون این‌که آن‌ها مستقیماً وارد خود شرکت بیمه شوند. در این ساختار، ساید کار معمولاً از طریق سرمایه‌گذاری نقدی یا اوراق بدهی، به‌طور کامل برای تعهداتش دارای وثیقه می‌شود و در مقابل، درصدی از حق‌بیمه و خسارت‌های یک پرتفوی مشخص (مثلاً اموال و حوادث فاجعه‌آمیز) را بر اساس قرارداد مشارکت دریافت و پرداخت می‌کند. سود سرمایه‌گذاران ساید کار به عملکرد همان پرتفوی وابسته است (ترکیبی از حق‌بیمه دریافتی، خسارت‌های پرداختی و هزینه‌ها) و به این ترتیب، ساید کار ابزاری است برای جذب سرمایه بیرونی، افزایش ظرفیت صدور، مدیریت ریسک و در عین حال، جدا نگه داشتن این ریسک‌ها از ترازنامه اصلی بیمه‌گر یا بیمه‌گر اتکایی.

“

سودآوری قوی چند سال اخیر، تقویت ترانزنامه‌ها و توسعه ابزارهای بازار سرمایه مانند اوراق فاجعه‌آمیز، سایید کارها و سایر اوراق بهادار بیمه‌ای، موجب شده ظرفیت قابل توجهی در بازار فراهم شود.

”

فاجعه‌آمیز، سایید کارها و سایر اوراق بهادار بیمه‌ای، موجب شده ظرفیت قابل توجهی در بازار فراهم شود. در نتیجه، در بسیاری از رشته‌های بیمه‌ای، عرضه ظرفیت از تقاضای واگذارکنندگان پیشی می‌گیرد و قدرت چانه‌زنی در قیمت‌گذاری به تدریج به نفع خریداران بیمه اتکایی تغییر می‌کند.

این وضعیت به‌ویژه در بیمه اتکایی حوادث فاجعه‌آمیز اموال در قراردادهای غیرنسبی، به شکل نرم شدن نرخ‌ها و تسهیل شرایط قرارداد (از جمله کاهش فرانشیزها و ارائه پوشش‌های تجمعی) خود را نشان می‌دهد. با این حال، فیچ بر این نکته تأکید دارد که سطح نرخ‌ها هنوز در مقایسه با داده‌های تاریخی، بالا و از منظر کفایت نرخ، عموماً مطلوب ارزیابی می‌شود.

شاخص‌های مالی و عملیاتی در مقایسه با اوج چرخه اخیر است؛ با این حال، نقطه شروع این تضعیف، سطحی قوی از سودآوری، سرمایه و کیفیت اعتباری است. به‌طور خلاصه، انتظار می‌رود شرایط عملیاتی و تجاری همچنان مطلوب باقی بماند، اما نسبت به سال‌های اوج، چالش‌برانگیزتر شود.

ظرفیت فراوان بازار، رقابت فزاینده میان بیمه‌گران اتکایی و نرم شدن تدریجی نرخ‌ها، در کنار رشد هزینه خسارت‌ها به واسطه بلایای طبیعی، تورم اجتماعی و سایر عوامل، حاشیه سود بیمه‌گری را تحت فشار قرار می‌دهد. در عین حال، سطح نرخ‌ها هنوز نسبت به استانداردهای تاریخی بالا است و درآمد سرمایه‌گذاری نیز در پرتو نرخ‌های بهره بالاتر از سودآوری حمایت می‌کند. به این ترتیب، بازده حقوق صاحبان سهام از سطوح استثنائاً بالا به محدوده‌ای کمی پایین‌تر اما همچنان جذاب منتقل خواهد شد.

۲-۳. ظرفیت فراوان، رقابت شدید و نرم شدن بازار

سرمایه بیمه اتکایی چه در قالب سرمایه سنتی و چه سرمایه جایگزین در اوایل ۲۰۲۵ به بالاترین سطح تاریخی خود رسیده است. سودآوری قوی چند سال اخیر، تقویت ترانزنامه‌ها و توسعه ابزارهای بازار سرمایه مانند اوراق

REINSURANCE

۳-۴. حاشیه سود، ذخایر و سرمایه

با وجود فشارهای رو به افزایش بر قیمت گذاری و هزینه خسارت‌ها، چند عامل کلیدی از ثبات نسبی سودآوری بیمه‌گران اتکایی حمایت می‌کند:

- سطح ذخایر در بسیاری از رشته‌ها همچنان قوی است و امکان آزادسازی بخشی از ذخایر سنوات قبل، به تعدیل فشار بر نتایج بیمه‌گری کمک می‌کند.
- بازده سرمایه‌گذاری، به‌ویژه در پرتفوی اوراق با درآمد ثابت، در پرتو نرخ‌های بهره بالاتر جذاب‌تر شده و درآمد دوره‌ای سرمایه‌گذاری را تقویت می‌کند.
- سرمایه بیمه‌گران اتکایی به‌طور کلی در سطحی بسیار قوی قرار دارد و اغلب بالاتر از اهداف داخلی است؛ امری که حاشیه اطمینان کافی برای جذب شوک‌های بزرگ خسارتی و نوسانات بازار فراهم می‌آورد.

در مجموع، فیچ انتظار دارد نسبت‌های ترکیبی در سال ۲۰۲۶ اندکی بدتر از ۲۰۲۵ باشد، اما بازده حقوق صاحبان سهام در محدوده‌ای باقی بماند که با استانداردهای تاریخی، همچنان خوب تا قوی ارزیابی می‌شود؛ یعنی شاهد کاهش از اوج هستیم، نه تغییر جهت بنیادی در سودآوری صنعت.

۴. نقشه‌راه نظارتی و استانداردی ۲۰۲۵-۲۰۲۶

IAIS

۴-۱. اهداف و ساختار کلی نقشه‌راه

نقشه‌راه ۲۰۲۵-۲۰۲۶ انجمن بین‌المللی ناظران بیمه (IAIS) نخستین نقشه‌راه ذیل برنامه راهبردی ۲۰۲۵-۲۰۲۹ این نهاد است و پروژه‌ها و فعالیت‌هایی را که IAIS در حمایت از چهار هدف اصلی خود انجام خواهد داد تشریح می‌کند. این چهار هدف عبارت‌اند از:

۱. رصد و پاسخ‌گویی به ریسک‌ها و روندهای کلیدی در بخش بیمه جهانی؛
  ۲. تعیین و حفظ استانداردهای نظارتی شناخته‌شده جهانی که مؤثر و متناسب باشند؛
  ۳. حمایت از اعضا از طریق به اشتراک گذاشتن شیوه‌های مطلوب نظارتی، ارتقای درک مسائل نظارتی و تسهیل ظرفیت‌سازی؛
  ۴. ارزیابی اجرای جامع، جهانی و سازگار با استانداردهای جهانی.
- این دوره پس از مرحله‌ای فشرده در حوزه استاندارد گذاری،

۳-۳. خسارت‌ها، تورم اجتماعی و شکاف‌های حفاظتی

بلایای طبیعی و تغییرات اقلیمی طی سال‌های اخیر، بار خسارت‌های بیمه‌شده را به‌طور پایدار افزایش داده است. برآوردها نشان می‌دهد خسارت‌های ناشی از بلایای طبیعی به‌طور میانگین سالانه ۵ تا ۷ درصد رشد می‌کنند. بسیاری از این خسارت‌ها در لایه‌های اولیه نزد بیمه‌گران مستقیم باقی می‌ماند، اما فشار بر نرخ‌ها، ظرفیت و اشتباهات ریسک بیمه‌گران اتکایی را نیز افزایش می‌دهد.

در کنار این، تورم اجتماعی در آمریکا که خود را در قالب افزایش تعداد و شدت دعاوی، طولانی‌تر شدن فرآیندهای قضایی و احکام بالاتر هیئت‌های منصفه نشان می‌دهد، هزینه خسارت‌های مسئولیت بلندمدت را بالا برده و ریسک ذخایر را تشدید می‌کند. این روند، در ارزیابی فیچ از ریسک‌های اعتباری بیمه‌گران اتکایی جایگاه ویژه‌ای دارد. هم‌زمان، شکاف‌های حفاظتی با تعریف فاصله میان خسارات اقتصادی و خسارات بیمه‌شده به‌ویژه در حوزه بلایای طبیعی، در بسیاری از مناطق رو به افزایش است. این موضوع علاوه بر پیامدهای اجتماعی و اقتصادی، از منظر ثبات مالی و ریسک سیستمی نیز مورد توجه نهادهای ناظر و تحلیل‌گران قرار گرفته و در نقشه‌راه IAIS نیز صریحاً منعکس شده است.

به‌ویژه در حوزه گزارش‌دهی نظارتی و افشای عمومی؛

- توسعه روش ارزیابی اجرای ICS در حوزه‌های قضایی مختلف، شامل بررسی روش تجمع نهایی در ایالات متحده^۳؛
- تهیه مستندات پشتیبان و نکات فنی برای تسهیل اجرای هماهنگ ICS و ایجاد فرآیند پرسش و پاسخ برای اعضا. این اقدامات، ICS را از یک استاندارد صرفاً کاغذی به ابزاری عملیاتی برای مدیریت ریسک و توانگری در سطح گروه‌های فرامرزی تبدیل خواهد کرد و برای بیمه‌گران بزرگ و بیمه‌گران اتکایی که در قالب گروه‌های جهانی فعالیت می‌کنند، پیامدهای راهبردی قابل توجهی خواهد داشت.

۳-۴. ریسک‌های اقلیمی، دیجیتالی و نقش اجتماعی بیمه

نقشه‌راه IAIS سه محور راهبردی را به‌عنوان پاسخ نظارتی به روندها و چالش‌های شتاب‌گیرنده در صنعت بیمه برجسته می‌کند:

- تقویت پاسخ نظارتی به تغییرات اقلیمی؛

۳. روش تجمع نهایی در ایالات متحده به رویکردی اشاره دارد که در آن کفایت سرمایه گروه‌های بیمه‌ای بین‌المللی، نه بر اساس یک مدل واحد جهانی، بلکه از طریق تجمع نتایج محاسبات سرمایه نهادهای منفرد تحت نظارت‌های محلی و با اعمال تعدیلات نظارتی در سطح گروه ارزیابی می‌شود.

به‌ویژه تصویب استاندارد سرمایه بیمه (ICS)^۱ در پایان ۲۰۲۴ آغاز می‌شود. ICS به‌عنوان استاندارد سرمایه‌ای تلفیقی مبتنی بر ریسک در سطح گروه، برای گروه‌های بیمه‌ای فعال بین‌المللی عمل کرده و عنصر کمی چارچوب مشترک را تشکیل می‌دهد. با تصویب ICS، مرکز IAIS از توسعه صرف استانداردها به سمت حمایت از اجرای جامع و یکپارچه آن‌ها در سطح جهانی تغییر جهت می‌دهد.

۲-۴. ICS و چارچوب مشترک

استاندارد سرمایه بیمه (ICS)، یک معیار جهانی مبتنی بر ریسک برای سنجش کفایت سرمایه IAIG^۲ها فراهم می‌کند و قرار است در سطح گروه، به‌عنوان الزام سرمایه تجویزی عمل کند؛ به این معنا که در صورت کاهش سرمایه گروه به زیر سطح تعیین‌شده، ناظران موظف به مداخله خواهند بود. در دوره ۲۰۲۵-۲۰۲۶، IAIS مرکز ویژه‌ای بر اقدامات زیر خواهد داشت:

- تدوین استانداردهای مرتبط با ICS در چارچوب مشترک

۱. Insurance Capital Standard (ICS) یک استاندارد جهانی برای سنجش و مقایسه سطح سرمایه و توانگری مالی شرکت‌های بیمه و بیمه‌گر اتکایی بین‌المللی. هدف ICS این است که با یک چارچوب مشترک، ریسک‌پذیری شرکت‌ها، کفایت سرمایه و پایداری مالی آن‌ها را به‌صورت قابل مقایسه بین کشورها ارزیابی کند.

2. Internationally Active Insurance Groups

کشورهای بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه (EMDEها) در گذار به نظام نظارت مبتنی بر ریسک (RBS) است. در این راستا، راهنمای گذار به رژیم توانگری مبتنی بر ریسک در سال ۲۰۲۵ منتشر خواهد شد و IAIS به‌همراه شرکایی مانند Aii، FSI، IAA، IMF، OECD، SIF، مرکز تورنتو و بانک جهانی، برنامه‌های گسترده‌ای برای توسعه ظرفیت ناظران، برگزاری دوره‌های آموزشی و تسهیل تبادل تجربیات میان نهادهای هم‌تا اجرا خواهد کرد.

حرکت به سمت نظارت و توانگری مبتنی بر ریسک، اعمال استانداردهای سرمایه‌ای سخت‌گیرانه‌تر و تمرکز بیشتر بر مدیریت ریسک‌های کلان، اقلیمی و سیستمی، پیامی روشن برای تمامی بازیگران صنعت - به‌ویژه در EMDEها - دارد: انطباق با استانداردهای جهانی IAIS دیگر یک انتخاب نیست، بلکه ضرورتی برای حفظ دسترسی به بازارهای بین‌المللی و تقویت اعتماد ذی‌نفعان به شمار می‌رود.

۴-۵. ارزیابی اجرای استانداردها: TJA، MAP و PRP

به‌منظور اطمینان از این که استانداردهای IAIS صرفاً در سطح اسناد باقی نمانند، این نهاد در نقشه‌راه خود برنامه‌ای جامع برای ارزیابی اجرای استانداردها پیش‌بینی کرده است. ابزارهای اصلی این برنامه عبارت‌اند از:

- ارزیابی‌های هدفمند حوزه‌های قضایی (TJA) برای سنجش اجرای چارچوب همه‌جانبه در مجموعه‌ای از کشورها؛
- برنامه ارزیابی اعضا (MAP) به‌عنوان ارزیابی جامع و داوطلبانه از اجرای مواد نظارتی IAIS در یک حوزه قضایی؛
- فرآیند داوری هم‌تا، که در سال ۲۰۲۵ بر (بیمه اتکایی و سایر اشکال انتقال ریسک) تمرکز خواهد داشت و نتایج آن در قالب یک گزارش تجمیعی عمومی در ۲۰۲۶ منتشر می‌شود؛
- آماده‌سازی برای ارزیابی اجرای عناصر کیفی چارچوب مشترک از سال ۲۰۲۶ به بعد.

این ابزارها، ترکیبی از ارزیابی‌های عمیق، مقایسه‌های بین‌المللی، تشویق به خودارزیابی و تسهیل یادگیری متقابل میان حوزه‌های قضایی را فراهم می‌کنند و به تدریج سطح همگرایی و انطباق با استانداردهای IAIS را در سطح جهانی افزایش خواهند داد.

یکی از اولویت‌های کلیدی نقشه‌راه IAIS، حمایت از کشورهای بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه (EMDEها) در گذار به نظام نظارت مبتنی بر ریسک (RBS) است.

- انطباق با افزایش نوآوری‌های دیجیتال و ریسک‌های سایبری؛
- حمایت از نقش بیمه در تحقق هدف اجتماعی خود، یعنی تقویت تاب‌آوری جامعه.

در حوزه ریسک‌های اقلیمی، IAIS نسخه به‌روزشده مقاله اجرایی خود درباره نظارت بر ریسک‌های مرتبط با آب‌وهوا در بخش بیمه را منتشر خواهد کرد، معیارهای اقلیمی برای گزارش‌دهی و افشا را توسعه می‌دهد و همکاری نزدیک خود را با شبکه‌هایی مانند NGFS و SIF ادامه می‌دهد. در حوزه نوآوری دیجیتال و ریسک‌های سایبری، تمرکز بر نحوه اعمال اصول اساسی بیمه (ICPها) در زمینه حاکمیت هوش مصنوعی، حمایت از مصرف‌کننده و تاب‌آوری عملیاتی است؛ از جمله از طریق تدوین جعبه‌ابزار نظارتی برای ارزیابی کاربرد AI و مدیریت ریسک‌های عملیاتی در شرکت‌های بیمه.

در حوزه نقش اجتماعی بیمه، IAIS بر موضوعاتی مانند شکاف‌های حمایتی، شمول مالی، تنوع، برابری و شمول DEI و رفتار منصفانه با مصرف‌کنندگان تمرکز دارد. این نهاد از طریق همکاری با کارگروه تأمین مالی پایدار گروه ۲۰ (SFWG)، به‌روزرسانی مقالات اجرایی درباره بازارهای بیمه فراگیر و ترویج چارچوب‌های نظارتی حامی نوآوری مسئولانه، در پی تقویت نقش بیمه در ارتقای تاب‌آوری مالی و اجتماعی است.

۴-۶. توانگری مبتنی بر ریسک و ظرفیت‌سازی برای EMDE^۲ها

یکی از اولویت‌های کلیدی نقشه‌راه IAIS، حمایت از

۱. شمول DEI، یعنی شرکت یا نهاد ناظر باید در فرایندهای استخدام، آموزش، توسعه منابع انسانی، طراحی محصولات، و تعامل با مشتریان به تنوع، عدالت و فراگیری توجه کند. این از موضوعات مورد تأکید نهادهای بین‌المللی (مثل IAIS) است.

۲. EMDE مخفف Emerging Markets and Developing Economies بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه.

است؛ کارایی واقعی این فناوری زمانی محقق می‌شود که داده‌ها تمیز، استاندارد و قابل اتصال باشند و سامانه‌های اصلی ظرفیت تعامل با ابزارهای جدید را داشته باشند. تصمیم‌گیری درباره بازسازی کامل سامانه‌های اصلی یا افزودن لایه‌های هوشمند بر سامانه‌های موجود، به یکی از مهم‌ترین تصمیم‌های راهبردی شرکت‌های بیمه تبدیل شده است.

از منظر نظارتی، IAIS بر لزوم حاکمیت شرکتی قوی، شفافیت مدل، مدیریت ریسک و حمایت از مصرف‌کننده در به کارگیری هوش مصنوعی تأکید دارد و در حال توسعه ابزارهایی برای ارزیابی و نظارت بر کاربرد هوش مصنوعی در صنعت بیمه است. موضوعاتی مانند سوگیری الگوریتمی، توضیح‌پذیری مدل، حریم خصوصی و امنیت داده، در حال تبدیل شدن به محورهای اصلی گفت‌وگو میان ناظران و صنعت هستند.

از منظر بیمه اتکایی، استفاده از مدل‌های پیچیده ریسک و تحلیل‌های پیشرفته، هم فرصت افزایش دقت و هم ریسک اتکا و وابستگی بیش از حد به مدل‌ها را به همراه دارد. در شرایط شوک‌های بزرگ اعم از بلایای طبیعی شدید یا نوسانات شدید بازار کیفیت داده و استحکام مدل‌ها اهمیت دوچندان پیدا می‌کند.

در نهایت، بدون نیروی انسانی توانمند، چندمهارتی و آشنا با

“
از منظر بیمه اتکایی، استفاده از مدل‌های پیچیده ریسک و تحلیل‌های پیشرفته، هم فرصت افزایش دقت و هم ریسک اتکا و وابستگی بیش از حد به مدل‌ها را به همراه دارد.
 ”

۵. فناوری، هوش مصنوعی و نیروی انسانی: پیوند صنعت و نظارت

سه منبع اصلی مورد استفاده در این گزارش - «چشم‌انداز جهانی بیمه» دیلویت، «چشم‌انداز جهانی بیمه اتکایی» فیچ و «نقشه‌راه ۲۰۲۵-۲۰۲۶» IAIS - هر یک با زبان و زاویه تحلیلی متفاوت، بر یک پیام مشترک تأکید دارند: آینده صنعت بیمه و بیمه اتکایی بدون هوش مصنوعی، داده با کیفیت، معماری فناورانه چابک و نیروی انسانی توانمند در تعامل مؤثر با فناوری، قابل تصور نیست. از منظر بازار، هوش مصنوعی در حوزه‌هایی چون تشخیص قلب، ارزیابی ریسک، قیمت‌گذاری پویا، مدیریت خسارت و تعامل با مشتری وارد مرحله کاربردی شده

داده، روزبه‌روز همگن‌تر می‌شود، تمایز اصلی را افرادی رقم می‌زنند که می‌توانند این ابزارها را به‌درستی انتخاب، پیاده‌سازی و حاکمیت کنند. برای شرکت‌هایی که این پیام‌ها را جدی بگیرند و با رویکردی فعالانه به بازطراحی مدل‌های کسب‌وکار، سرمایه، فناوری و نیروی انسانی خود پردازند، چشم‌انداز ۲۰۲۵-۲۰۲۶ نه تنها مجموعه‌ای از چالش‌ها، بلکه فرصتی برای تثبیت جایگاه و تقویت تاب‌آوری بلندمدت خواهد بود.

منابع:

- Deloitte. (2025). Global insurance outlook 2026. Deloitte Center for Financial Services
- International Association of Insurance Supervisors. (2025). IAIS roadmap 2025-2026. IAIS
- Fitch Ratings. (2025). Global reinsurance outlook 2026. Fitch Ratings

ابزارهای جدید، هیچ‌یک از این ظرفیت‌ها بالفعل نخواهد شد. بنابراین، طراحی مجدد پیشنهاد ارزش به کارمندان، سرمایه‌گذاری در ارتقای مهارت‌ها و ایجاد فرهنگ یادگیرنده و چابک، جزء جدانشدنی هر نقشه تحول در شرکت‌های بیمه و بیمه‌گران اتکایی است.

۶. جمع‌بندی راهبردی

با کنار هم قرار دادن یافته‌های سه منبع اصلی این گزارش، می‌توان چند پیام راهبردی مشترک برای مدیران صنعت بیمه و بیمه اتکایی استخراج کرد:

✓ دوره سودآوری استثنائاً بالا، پایدار نخواهد بود؛ اما چشم‌انداز سودآوری همچنان مثبت است. حاشیه‌های بیمه‌گری از اوج فاصله می‌گیرند، اما سطح نرخ‌ها، بازده سرمایه‌گذاری و سرمایه قوی، امکان حفظ بازدهی مناسب را فراهم می‌کند.

✓ سرمایه و توانگری، محور اصلی اعتماد و تنظیم‌گری است. تصویب ICS و حرکت به سمت توانگری مبتنی بر ریسک، قواعد بازی را برای گروه‌های بزرگ و حوزه‌های قضایی تغییر می‌دهد و هم‌راستایی با استانداردهای IAIS برای بازیگران بین‌المللی حیاتی است.

✓ فناوری و داده، از یک پروژه صرفاً فناوری اطلاعات به قلب مدل کسب‌وکار تبدیل شده‌اند. هوش مصنوعی، داده، رایانش ابری و معماری باز، پایه مدل‌های جدید قیمت‌گذاری، صدور، خسارت و تجربه مشتری هستند.

✓ مدل کسب‌وکار بیمه از پرداخت خسارت به حفاظت، پیشگیری و ارائه خدمات در حال گذار است. محصولات آینده بیش از آن که صرفاً بیمه‌نامه باشند، بسته‌هایی ترکیبی از پوشش، هشدار، پایش و خدمات مدیریت ریسک خواهند بود. نقش اجتماعی بیمه و انتظارات روزافزون ناظران و دولت‌ها نباید نادیده گرفته شود. از شکاف‌های حمایتی بلایای طبیعی تا شمول مالی و رفتار منصفانه با مصرف‌کنندگان، بیمه به‌عنوان بخشی از زیرساخت تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی کشورها دیده می‌شود.

✓ نیروی انسانی مزیت رقابتی نهایی است. در جهانی که دسترسی به فناوری و

